

14. Марий-влак мом кочкыт?

1.

шолтышо, налше, шогышо, ужалыше, саламлыше, лудшо, возышо, туныктышо, йоратыше, келшыше, колыштшо, малыше, пұышо, шочшо, ыштыше, тўналше

2.

1. шолаш пұрышо вўд 2. шуко кутыраш йоратыше ен 3. мыланем келшыше йолташ 4. эрдене эрак кын'елше ўдыр 5. ўстелтўрыштў шинчыше уна 6. шўргым мушшо йоча 7. пашаш вашкыше туныктышо 8. ужаргаш тўналше пушенге

3.

шинчалтыме, йоратыме, кўэштме, лудмо, келшыме, возымо, шочмо, ямдылыме, почмо, налме, шолтымо, тўналме

4.

1. Уке, тергыме огыл. 2. Уке, шолтымо огыл. 3. Уке, кўэштме огыл. 4. Уке, почмо огыл. 5. Уке, возымо огыл. 6. Уке, налме огыл.

5.

а) – Журналыште мом возымо? – Шуко онай статьям возымо.

б) – В. Колумбын произведенийжым могай йылмыш кусарыме? – Венгр, н'емыч да моло йылмышкат. – А руш йылмыш кусарыме? – Кусарыме.

6.

1. dear friend 2. boiled water 3. the present bought 4. the time anticipated 5. the book read 6. the path walked down 7. the word heard 8. pleased friend 9. written letter 10. the present given 11. baked pancake 12. the work prepared 13. the open store 14. the cucumbers gathered

7.

1. кўэштме 2. лудшо 3. ўжмў 4. илыме 5. шолтымо 6. чонештыше 7. ыштыме

8.

1. Мыйын ече дене мунчалтымем шуэш. Мыйын ече дене мунчалтымем ок шу. 2. Тыйын серышым возымет шуэш. Тыйын серышым возымет ок шу. 3. Тудын книгаг лудмыжо шуэш. Тудын книгаг лудмыжо ок шу. 4. Мемнан кинош кайымына шуэш. Мемнан кинош кайымына ок шу. 5. Тендан радиом колыштмыда шуэш. Тендан радиом колыштмыда ок шу. 6. Нунын мўнгыштў шинчымышт шуэш. Нунын мўнгыштў шинчымышт ок шу. 7. Туныктышын тудын дене кутырымыжо шуэш. Туныктышын тудын дене кутырымыжо ок шу. 8. Эчанын тудым вучымыжо шуэш. Тудым вучымыжо ок шу. 9. Рвезе-влакын эрдене эрак кын'елмышт шуэш. Рвезе-влакын эрдене эрак кын'елмышт ок шу.

9.

1. Тый ялеш шочынат. Тудо ялеш шочын. Ме ялеш шочынна. Те ялеш шочында. Нуно ялеш шочыныт. 2. Тый шўрым шинчалтенат. Тудо шўрым шинчалтен. Ме шўрым шинчалтенна. Те шўрым шинчалтенда. Нуно шўрым шинчалтеныт.

10.

Кочам ялыште илен. Тудо школышто пашам ыштен, шке пашажым йоратен. Чылан мыйын кочам пагаленыт.

11.

1. Мичу библиотекеш каен. Тудо тушто книгаг налын. 2. Елу родыжым шке декше ўжын. Тудо тамле понго шўрым шолтен. 3. Эчан школышто сайын тунемын. 4. Кок арняште лум шулен. 5. Ўдыр рушарнян ече дене мунчалтен.

12.

1. кочкын 2. налынам 3. тўлен 4. верештын 5. онченна 6. каен

13.

1. Мый лугенам. 2. Мый монденам. 3. Мый шолтенам. 4. Мый кўэштынам. 5. Мый кудашынам. 6. Мый почынам. 7. Мый кочкынам.

14.

1. Руашым ида луго. Ме лугенна. 2. Конгам ончалаш ида мондо. Ме монденна. 3. Вўдым ида шолто. Ме шолтенна. 4. Таче мелнам ида кўэшт. Ме кўэштынна. 5. Пальтодам ида кудаш. Ме кудашынна. 6. Окнам ида поч. Ме почынна. 7. Киндым ида коч. Ме кочкынна.

15.

а) Миенам, онченам, келшен, келшен б) ўжынам, кўэштын, кўэштын

16.

1. Тый тиде книгаг налын отыл. Тудо тиде книгаг налын огыл. Ме тиде книгаг налын огынал/онал. Те тиде книгаг налын огыдал/одал. Нуно тиде книгаг налын огытыл. 2. Тый тиде пашам терген отыл. Тудо тиде пашам терген огыл. Ме тиде пашам терген огынал/онал. Те тиде пашам терген огыдал/одал. Нуно тиде пашам терген огытыл.

17.

1. Мый тудым таче ўжын омыл. 2. Ме тидын нерген кутырен огынал/онал. 3. Йолташем мыйым шочмо кечем дене саламлен огыл. 4. Тенгече йўр йўрын огыл. 5. Пошкудо мыланем сай канашым пуэн огыл. 6. Тый пашатым пытарен отыл. 7. Мый шольымлан урокым ышташ полшен омыл.

18.

- а) кутырен омыл, ўжын омыл
б) кочкын омыл, шуын огыл
в) кучен онал/огынал, чўнген огыл
д) миен омыл, лийын огыл.

19.

1. Молан тый колым кучен отыл? 2. Молан тый Эчан дене урок нерген кутырен отыл? 3. Молан тый книгаг верышкыже пыштен отыл? 4. Молан тый жапыште пўртылын отыл? 5. Молан тый шольычым/шол'етым ўжын отыл?

20.

1. Молан тый упражненим ыштен отыл? 2. Молан тый текстым лудын отыл? 3. Молан тый сочиненим возен отыл? 4. Молан тый уроклан ямдылалтын отыл? 5. Молан тый йолташетлан полшен отыл?

21.

1. Тый тудым кунамсек палет? – Ожнысек. 2. Те кунамсек пашам ыштеда? – Эрденысек. 3. Те кунамсек унам вучеда? – Тенгечсек.

22.

1. The Sapayevs worked in the garden all day long. 2. Osyp is very happy today: he's catching one fish after another. 3. Mikush's wife is from the Morki District. 4. Miron only likes to talk about the forest. 5. Days were cold all winter long. 5. Rimma waited for her friend all year long.

23.

1. чодыралан 2. коллан 3. понгылан 4. витаминлан 5. парклан

24.

1. Мый паренге когыльым, понго когыльым, подкогыльым, пулашкамуным кочнем.
2. Авам понго шўрым, шыл шўрым, почкалтыш шўрым шолтен.
3. Ме шыжым киярым, ковыштам, понгым шуктынена.

25.

1. Марий калыкын илышыже пўртўс дене кылдалтын. 2. Марий-влак шошым почкалтыш шўрым шолтеныт. 3. Почкалтыш шўр витаминлан поян. 4. Кол да понго шўрым марий-влак кенежым да шыжым кочкиныт. 5. Марий-влак шопо да шинчалтыме кочкишым эре йōратен кочкыт. 6. Шōр да муно дене марий-влак подкогыльым, пулашкамуным, салмамуным, муныдувыртышым, туарам ямдылат. 7. Пайремлан марий вате шемшыдан ал'е шўльō мелнам, команмелнам, тўрлō когыльым, перемечым, эгерчым, ўячам ямдыла. 8. Орўен ватын усталыкшым марий-влак мелнам кўэштме дене тергат.

26.

Марий-влак шошым почкалтыш ал'е шинчаланшудо шўрым кочкыт. Тыгай шўр тазалыклан пайдале. Кол шўрымат нуно йōратен кочкыт. Шыжым да телым ўстембалне шуыктымо ковыштам, шинчалтыме киярым ужаш лиеш. Муно кочкишат чўчкыдын лиеда: подкогыльо, пулашкамуно, салмамуно, муныдувыртыш, туара.